

Neljapäev, 13. juuni 2013

Töölevõtmise põhimõtted

40. jätkata ja tõhustada jõupingutusi parema soolise ja geograafilise tasakaalu saavutamiseks, võttes asjakohaselt arvesse inimeste teeneid ja oskusi; pidada tähtsaks, et saavutataks tasakaal delegatsioonide juhtide tasandil ja teistel juhtimistasanditel; rakendada üleminekumeetmeid ning töötada välja sellekohane tegevuskava, mis hõlmaks juhendamise programme, erikoolitust ja perekondadele sobiva töökeskkonna loomist, et soodustada naiste esindatuse suurendamist ja tegeleda naiste diplomaatilist karjääri segavate struktuursete takistuste kõrvaldamisega;

41. rakendada kõiki vajalikke meetmeid, et parandada geograafilist esindatust kõrgematel tasanditel ning kõikide teiste palgaastmete ja ametikohtade puhul, et edendada ja soodustada ametnike ja liikmesriikide seotust Euroopa välisestusega, nagu nõutakse Euroopa välisestust käsitleva otsuse artikli 6 lõigetes 6 ja 8;

42. kuna täidetud on eesmärk, mille kohaselt üks kolmandik välisestuse töötajatest tuli võtta liikmesriikidest, tuleb tagada, et liikmesriikide ministriumidest tulnud töötajad ei paikneks valdavalt juhtimistasanditel, ja sellega anda karjäärivõimalused kõikidele töötajatele ning pöörata nüüd peatähelepanu uute alaliste ELi töötajate värbamisele; uurida sellega seoses ka Euroopa välisestuses töötavate liikmesriikide diplomaatide võimalusi taotleda teenistuses alalist ametikohta;

43. astuda vastu liikmesriikide kõigile katsetele sekkuda Euroopa välisestuse personali töölevõtmise protsessi, et arendada välja tõeline Euroopa ühtekuuluvustunne ja tagada, et välisestus teeniks üksnes Euroopa ühiseid huve; nüüd, kui üleminekuperiood on läbi, tuleb tagada, et Euroopa välisestus saaks välja arendada oma isikliku sõltumatu töölevõtmise korra, mis oleks avalike konkursside kaudu avatud ka kõikide ELi institutsioonide ametnikele ning kandidaatidele väljastpoolt;

44. võttes arvesse Euroopa Parlamendi erilist osa ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide ja peamiste valikute kindlaksmääramisel, parlamendi rolli eelarvapädeva institutsioonina, parlamendi osa välispoliitika üle demokraatliku kontrolli teostajana, samuti parlamendi välissuhtluse praktikat, kaaluda nimelt võimalust, et Euroopa Parlamendi ametnikele antaks alates 1. juulist 2013 õigus taotleda ametikohta Euroopa välisestuses nõukogu ja komisjoni ametnikega võrdsel alusel;

45. tagada, et Euroopa välisestusel oleksid konfliktidele reageerimiseks vajalikud oskused, milleks tuleb eelkõige arendada vahendamise ja dialoogi pidamise oskusi;

Pikem perspektiiv

46. nõuab tulevase konvendiga seoses, et päevakorda võetaks ÜVJP ja ÜJKP ning Euroopa välisestuse rolli väljaarendamise jätkamine, muu hulgas ka välisestuse nimetuse muutmine;

o

o o

47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning komisjoni asepresidendile, nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

P7_TA(2013)0279

Usu- ja veendumusvabaduse edendamine ning kaitse

Euroopa Parlamendi 13. juuni 2013. aasta soovitus nõukogule seoses ELi suuniste kavandiga usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitse kohta (2013/2082(INI))

(2016/C 065/25)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Laima Liucija Andrikiene poolt fraktsiooni PPE nimel tehtud ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule seoses ELi suuniste kavandiga usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitse kohta (B7-0164/2013),

Neljapäev, 13. juuni 2013

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja ÜRO deklaratsiooni usust või veendumustest tingitud sallimatuse ja diskrimineerimise kõigi vormide kaotamise kohta,
  - võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning ÜRO inimõiguste komitee üldist märkust 22 ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
  - võttes arvesse 2009. aastal ja 2011. aastal vastu võetud nõukogu järeldusi usust või veendumustest tingitud sallimatuse, diskrimineerimise ja vägivalda kohta ⁽²⁾,
  - võttes arvesse ELi inimõigusi ja demokraatiat käsitlevat strateegilist raamistikku ja tegevuskava, mille nõukogu võttis vastu 25. juunil 2012. aastal ⁽³⁾,
  - võttes arvesse komisjoni 12. detsembri 2011. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Inimõiguste ja demokraatia tulemuslikum edendamine välistegevuse raames” (COM(2011)0886),
  - võttes arvesse oma 13. juuni 2012. aasta soovitusi nõukogule ELi inimõiguste eriesindaja kohta ⁽⁴⁾ ja nõukogu 25. juuli 2012. aasta otsust 2012/440/ÜVJP, millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu inimõiguste eriesindaja ⁽⁵⁾,
  - võttes arvesse oma 13. detsembri 2012. aasta resolutsiooni ELi inimõiguste strateegia läbivaatamise kohta ⁽⁶⁾,
  - võttes arvesse oma resolutsioone, mis käsitlevad aastaaruandeid inimõiguste ja demokraatia kohta maailmas ja Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas ⁽⁷⁾,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 36,
  - võttes arvesse ELi suuniste kavandit usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitse kohta (edaspidi „suunised”),
  - võttes arvesse kodukorra artikli 121 lõiget 3,
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A7-0203/2013),
- A. arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artikli 21 kohaselt juhindub EL kogu oma välistegevuses järgmistest põhimõtetest: demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus, inimväärkuse, võrdsuse ja solidaarsuse ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine;
- B. arvestades, et õigus usu- ja veendumusvabadusele, k.a teistlike, mitteteistlike ja ateistlike veendumuste vabadusele, õigus mitte uskuda ja õigus oma usku või veendumust muuta on universaalne inimõigus ja iga inimese põhivabadus, mis on vastastikku seotud muude inimõiguste ja põhivabadustega, mis on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 18;
- C. arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud ulatuslikku vahendite komplekti, et edendada õigust usu- ja veendumusvabadusele ELi välispoliitika osana;
- D. arvestades, et Euroopa Parlament on sellega seoses tunnustanud ELi valmidust töötada välja usu- ja veendumusvabadust käsitlevad suunised kooskõlas ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavaga ning on rõhutanud, et EP ja kodanikuühiskonna organisatsioonid tuleb kaasata nende suuniste koostamisse;

⁽¹⁾ Kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikli 40 lõike 4 kohaselt vastu võetud ÜRO inimõiguste nõukogu üldine märkus CCPR/C/21/Rev.1/Add.4, 27. september 1993.

⁽²⁾ Euroopa Liidu Nõukogu 24.11.2009, 21.2.2011.

⁽³⁾ Euroopa Liidu Nõukogu 11855/12.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0250.

⁽⁵⁾ ELT L 200, 27.7.2012, lk 21.

⁽⁶⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0504.

⁽⁷⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0489, P7_TA(2012)0126, P7_TA(2012)0503.

Neljapäev, 13. juuni 2013

E. arvestades, et rahvusvahelise õiguse normide kohaselt on kõigil riikidel kohustus tagada oma kodanike ja kõikide teiste nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate isikute tõhus kaitse; arvestades, et inimeste ning nende perekondade, kogukondade, kultusekohtade ja institutsioonide tagakiusamine nende konkreetse usulise kuuluvuse, nende veendumuste või oma usu või veendumuste mis tahes õiguspärase avaliku väljenduse alusel on mõnes maailma piirkonnas laialt levinud; arvestades, et usul või veendumustel põhinevat diskrimineerimist esineb ikka veel maailma kõikides piirkondades, kaasa arvatud Euroopa ja selle naabruskond, ning arvestades, et teatud usukogukondadesse, sealhulgas usulistesse vähemustesse kuuluvad isikud ja mitteusklikud on paljudes riikides endiselt inimõigustest ilma jäetud ja neid diskrimineeritakse pidevalt nende usu või veendumuste tõttu, arreteeritakse, mõistetakse süüdi ja mõnikord isegi hukatakse;

1. esitab nõukogule järgmised soovitused:

Põhjus meetmete võtmiseks

- a) usu- ja veendumusvabaduse edendamine ja selle rikkumise ärahoidmine peab olema üks ELi välistegevuse prioriteetidest;
- b) usukogukondadesse ja vähemustesse kuuluvate inimeste või mitteusuliste veendumustega inimeste vastu suunatud vägivalda, tagakiusamist ja diskrimineerimist esineb endiselt paljudes maailma piirkondades; usulise sallivuse ja dialoogivalmiduse ning oikumeenilise kooseksisteerimise puudus põhjustab sageli poliitilisi rahutusi, vägivalda ning avalike relvakonflikte, ohustades inimeste elu ja kõigutades piirkondlikku tasakaalu; vägivalda ja diskrimineerimise kõikide vormide selge ja viivitamatu hukkamõistmine Euroopa Liidu poolt peaks olema usu- ja veendumusvabadust käsitleva ELi poliitika põhielement; erilist tähelepanu tuleks pöörata nende olukorrale, kes on oma usku või veendumust muutnud, kuna neile avaldatakse paljudes maades sotsiaalset survet, neid hirmutatakse või tarvitatakse nende vastu otsest vägivalda;

Eesmärk ja kohaldamisala

- c) ELi suuniste eesmärk ja kohaldamisala peaks olema usu- ja veendumusvabaduse edendamine ja kaitsmine kolmandates riikides, usu- ja veendumusvabaduse integreerimine kogu ELi välistegevusse ja inimõigustepoliitikasse ning selgete võrdlusaluste, kriteeriumide, normide ja praktiliste suuniste väljatöötamine, et ELi institutsioonide ja liikmesriikide ametnikud saaksid usu- ja veendumusvabadust oma töös paremini edendada ning aidata sellega suurendada ELi välissuhete sidusust, tõhusust ja nähtavust;

Mõisted

- d) kuna sellest sõltub suuniste edukas rakendamine, peaksid suunistes kasutatavad mõisted olema selgelt määratletud ning suunistes peaksid võimaldama usu- ja veendumusvabaduse asjakohast ja täielikku kaitset kooskõlas rahvusvahelise õigusega, seda nii eraviisilistes kui ka ühiskondlikes väljendustes ja nii individuaalses, kollektiivses kui ka institutsioonilises mõttes, hõlmates õigust uskuda või mitte uskuda, õigust oma usku või veendumusi muuta, sõna-, kogunemis- ja ühinemisvabadust ning vanemate õigust kasvatada lapsi oma moraalsete, st usuliste või mitteusuliste tõekspidamiste kohaselt; selgeid mõisteid ja täielikku kaitset vajatakse ka seoses usu- ja veendumuspõhiste institutsioonide juriidiliste isikute tunnustamisega ja nende autonoomia austamisega, õigusega keelduda sõjaväeteenistusest oma veendumuste tõttu, varjupaigaõigusega, õigusega pidada kinni puhkepäevadest ja tähistada pühapäevi ning seremooniaid oma usu või veendumuste kohaselt, ning seoses omandipõhiõigusega;

Tegevussuunised

- e) suunistes peaksid põhinema rahvusvahelisel õigusel ning rahvusvahelise üldsuse poolt tunnustatud ja ratifitseeritud lepingutel;

Neljapäev, 13. juuni 2013

Proportsionaalsus

f) nagu suuniste kavandis osutatud, ei tohi kooskõlas rahvusvahelise üldsuse poolt tunnustatud põhimõtetega piirata vabadust sundusest uskuda või usku või veendumust omaks võtta ning vanemate ja eestkostjate vabadust tagada usulist ja moraalset õpetust; mis tahes muu usu- ja veendumusvabaduse õiguse väljenduse suhtes võib kasutada ainult selliseid piiranguid, mis on sätestatud seadusega ja on vajalikud avaliku julgeoleku, korra, inimeste tervise või kõlbluse või teiste isikute põhiõiguste ja vabaduste kaitseks⁽¹⁾; samas tuleb piiranguid rangelt tõlgendada, need peavad olema otseselt seotud ja proportsionaalsed teiste isikute kaitstud õigustega ning tuleb saavutada asjakohane tasakaal; seetõttu tuleb suunistes rõhutada proportsionaalsuse kriteeriumi;

Sõnavabadus

g) kuigi usu- ja veendumusvabadus ning sõnavabadus on teineteist vastastikku toetavad õigused, tuleb ELil juhtudel, kui neid õigusi kasutatakse teineteise vastu, meeles pidada ka seda, et nüüdisaegsed meediavahendid võimaldavad kultuuride ja usundite suuremat vastastikust seotust; seetõttu tuleb võtta meetmeid, et vältida kultuuridevahelist vägivalda, mis võib puhkeda vastuseks sõnavabaduse kasutamisele kriitika ja eriti naeruvääristamise või pila vormis; sellega seoses peaks EL aitama niisuguseid pingeid vähendada, näiteks edendades vastastikust mõistmist ja dialoogi, ning üheselt hukka mõistma kõik sellistele väljendustele reageerivad vägivaldteod ning seisma kindlalt vastu kõigile katsetele kriminaliseerida sõnavabadust seoses religioossete küsimustega, näiteks pühaduseteotust käsitlevatele seadustele;

Usu- ja veendumusvabaduse kollektiivne mõõde

h) suunistes tuleks rõhutada, et usu- ja veendumusvabaduse lahutamatu koostisosa on inimese õigus väljendada seda vabadust üksi või koos teiste inimestega; see hõlmab järgmist:

- talituste ja kogunemise vabadus seoses usu või veendumusega ning vabadus neil eesmärkidel rajada ja hoida kasutusel usutalituste ja muid paiku;
- vabadus mitte osaleda mis tahes usulises tegevuses või üritusel;
- vabadus luua ja hoida tegevuses sobivaid usulisi, meedia-, hariduslikke, tervishoiualaseid, sotsiaalseid, heategevuslikke või humanitaarinstiitutsioone;
- vabadus paluda ja võtta vastu vabatahtlikku rahalist ja muud toetust üksikisikutelt ja institutsioonidelt;
- vabadus koolitada, nimetada, valida või pärimise korras määrata sobivaid juhte, nagu nõuavad mis tahes usu või veendumuse nõuded ja normid;
- vabadus riigisisisel ja rahvusvahelisel tasandil luua ja alal hoida usu ja veendumuste alast suhtlust üksikisikute ja kogukondadega; samuti tuleks suunistes märkida, et õigust väljendada usu- ja veendumusvabadust koos teiste inimestega (kusjuures tuleb alati austada üksikisiku vabadusi) ei tohiks põhjendamatult piirata ametlikult tunnustatud usutalituskohadega ja et EL peaks hukka mõistma kõik põhjendamatud kogunemisvabaduse piirangud; suunistes tuleks rõhutada, et riigid on kohustatud jääma usurühmituste suhtes neutraalseks ja erapooletuks, sealhulgas ka sümboolse või rahalise toetuse vallas;

(i) on seisukohal, et sekularism, mis on määratletud usulise ja poliitilise võimu range eraldatusena, tähendab keeldumist mis tahes usulisest sekkumisest valitsuse toimimisse ning mis tahes riiklikust sekkumisest usuküsimustesse, välja arvatud ohutuse ja avaliku korra reeglite kaitseks (kaasa arvatud muidugi teiste inimeste vabaduse kaitseks), ning tagab samas kõigile võrdse südametunnistusevabaduse, vaatamata sellele, kas nad on usklikud, agnostikud või ateistid;

⁽¹⁾ ÜRO deklaratsioon usust või veendumustest tingitud sallimatuse ja diskrimineerimise kõigi vormide kaotamise kohta, artikli 1 lõige 3, A/RES/36/55

Neljapäev, 13. juuni 2013

Registreerimisnõuded

- j) EL peaks võtma meetmeid, kui usu- ja veendumuspõhiste organisatsioonide registreerimise nõuded piiravad põhjendamatult usu- ja veendumusvabadust; registreerimist ei tohiks käsitada eeldusena usu- ja veendumusvabaduse kui inimõiguse kasutamiseks, sest haldus- või õigusnõudeid ei saa selle õiguse kasutamise tingimuseks seada; EL peaks nõudma kõigi selliste õigusnormide, näiteks perekonnaseisu dokumentides usu kohustusliku registreerimise nõude tühistamist, kui need normid toovad kaasa mitteusuliste veendumustega isikute või usku või veendumusi muutnud isikute diskrimineerimise;

Haridus

- k) rahvusvaheliselt tunnustatud standardite kohaselt peab lapse vanematel või eestkostjatel olema vabadus tagada, et nende lapsed saavad usulise või kõlbelse kasvatuse vastavalt vanemate või eestkostjate endi veendumustele, ning last ei sunnita saama usu- või veendumustealast õpetust vanemate või eestkostja soovide vastasel; seejuures juhitudakse lapse parimate huvide põhimõttest; vanemate õigus harida oma lapsi vastavalt oma usulistele või mitteusulistele veendumustele hõlmab õigust keelduda mis tahes ebakohasest riiklikust või valitsusvälisest sekkumisest laste haridusse, mis on vastuolus vanemate usuliste või mitteusuliste veendumustega; suunistes tuleks seda usu- ja veendumusvabaduse aspekti rõhutada ja tagada ka riikliku hariduse ilmalikustatus ning ELi delegatsioonid peaksid võtma selle põhimõtte rikkumise korral asjakohaseid meetmeid.

Perekonna- ja sotsiaalõigusaktid

- l) EL peaks pöörama erilist tähelepanu usul või veendumustel põhinevale diskrimineerimisele kolmandate riikide perekonna- ja sotsiaalõigusaktides, eriti (kuid mitte ainult) seoses abiellumisõiguse ja eestkostõigusega;

Õigus keelduda sõjaväeteenistusest oma veendumuste tõttu

- m) suunistes peaksid sisaldama mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabaduse õiguse seaduspärase kasutamise võimalusena õigust keelduda sõjaväeteenistusest oma veendumuste tõttu; EL peaks kutsuma kohustusliku sõjaväeteenistusega riike üles looma lahinguvalmiduseta või tsiviilolemusega alternatiivteenistust, mis oleks avalikes huvides ja mitte karistava funktsiooniga, ning hoiduma sõjaväeteenistusest keeldujate karistamisest, sealhulgas neile vanglakaristuse määramisest;

Varjupaigaküsimused

- n) EL peaks ergutama kolmandaid riike võtma vastu usu või veendumuste tõttu taga kiusatud pagulasi ning neile varjupaika pakkuma, eriti juhul, kui pagulasi ähvardab surma- või vägivallaohut; ELi liikmesriigid peaksid suurendama oma jõupingutusi, et võtta pagulastena vastu usu või veendumuste tõttu tagakiusatud;

Kodanikuühiskonna toetamine ja koostöö kodanikuühiskonnaga

- o) kodanikuühiskonna toetamine ja koostöö mitmesuguste kodanikuühiskonna organisatsioonidega, sealhulgas inimõiguste organisatsioonide ning usu- ja veendumuspõhiste rühmitustega, on suuniste arendamisel ja rakendamisel ülimalt tähtis, et usu- ja veendumusvabadust edendada ja kaitsta, ning seetõttu peaksid ELi delegatsioonide juurde kuuluvad inimõiguste teabekeskused säilitama kodanikuühiskonna organisatsioonidega regulaarse kontakti, et teha võimalikult kiiresti kindlaks asjaomases riigis usu- ja veendumusvabaduse valdkonnas esinevad võimalikud probleemid;

Jälgimine ja hindamine

- p) Euroopa välisteenistus peab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja vastutusel tagama maailmas usu- ja veendumusvabadusega seotud olukorra asjakohase jälgimise ja hindamise, ning ELi aastaaruandes inimõiguste kohta maailmas tuleks säilitada jaotis usu- ja veendumusvabaduse kohta koos soovitud olukorra parandamiseks; olukorra jälgimine usu- ja veendumusvabaduse valdkonnas peaks olema üks võtmeküsimusi lisaks muudele inimõiguste ja

Neljapäev, 13. juuni 2013

põhivabadustega seotud teemadele ELi suhetes kolmandate riikidega, eriti Euroopa naabruspoliitika kontekstis; see peaks kajastuma kõigis lepingutes ning dokumentide läbivaatamisel ja nende kohta aruandmisel; ELi eriesindaja inimõiguste küsimustes peaks pöörama kogu oma tegevuses erilist tähelepanu usu- ja veendumusvabaduse edendamisele ja kaitsele ning tal peaks olema silmapaistev roll selle vabaduse edendamisel ELi välissuhete kaudu; samuti peaks ta hoidma sidet Euroopa Parlamendi ja selle asjaomaste komisjonidega seoses probleemsete valdkondade ning edusammudega ja suhtlema asjaomaste vabaihendustega;

q) tuleks vastu võtta vahendite kogum ELi suuniste jälgimiseks, hindamiseks ja toetuseks; seejuures tuleks keskenduda toimumisvahenditele, et paremini kajastada suunistes esile toodud peamisi tegevusvaldkondi, ja tuleks muuhulgas:

- esitada olukorra üksikasjaliku analüüsi kontrollnimekiri, et jälgida asjaomase riigi olukorda usu- ja veendumusvabaduse õiguse valdkonnas ning teha kindlaks edusammud või tagasilangus;
- nõuda, et ELi esinduste juhid annaksid korrapäraselt aru usu- ja veendumusvabadusega seotud teemadest, esitades olukorra üksikasjaliku hinnangu ja andes teada ka usu- ja veendumusvabaduse õiguse rikkumistest ning repressioonidest selle õiguse kaitsjate või muude isikute vastu ja tuues esile üksikjuhtumid, kus ilmselt on tegemist usu- ja veendumusvabaduse rikkumisega; ELi esinduste juhtide aruanded peaksid olema võimalikult suurel määral standardiseeritud, et neid oleks võimalik võrrelda;
- panna rõhku konkreetsele tegevusele rahvusvahelisel areenil ja arengukoostöös, mis on aidanud usu- ja veendumusvabadust kaitsta ja edendada, kaasa arvatud usu või veendumuste alusel toimuva diskrimineerimise või tagakiusamise üksikjuhtumite (üksikisikud, rühmad, vähemused, institutsioonid) edukas käsitlemine;
- tuletada meelde, et usu või veendumuste alusel toimuva diskrimineerimise või tagakiusamise ohvreid on võimalik toetada mitmel moel, kaasa arvatud nende kutsumine ELi institutsioonidesse oma olukorrast tunnistust andma.

Kõnealuse vahendite kogumi (ringkirja) koostamisel tuleks konsulteerida sidusrühmadega ja see peaks valmima enne 2013. aasta lõppu.

ELi välisrahastamisvahendite kasutamine

r) ELi välisrahastamisvahendeid tuleks konkreetses riigis usu- ja veendumusvabadusega seoses kasutada nii ergutamiseks kui ka hoiatamiseks (nt vahendite külmutamise kaudu), kuna usu- ja veendumusvabadus on lahutamatult seotud inimõiguste üldise olukorra hindamisega selles riigis; inimõiguste olukorra tõsise halvenemise korral, sealhulgas seoses usu- ja veendumusvabadusega, peaks EL välislepingutes asjaomase kolmanda riigiga kohaldama olemasolevaid inimõigustealaseid sätteid; inimõigussätete kasutamine ELi välislepingutes peaks olema kohustuslik ja need tuleks süstemaatiliselt lisada kõigisse ELi lepingutesse kolmandate riikidega;

ELi tegevus mitmepoolsetel foorumitel

s) EL peaks jätkama oma algatusi erinevatel mitmepoolsetel foorumitel, et usu- ja veendumusvabadust edendada ja kaitsta; vajadusel ja vastava taotluse korral peaks EL abistama kolmandaid riike õigusaktide koostamisel, mis edendavad ja kaitsevad usu- ja veendumusvabadust;

Hindamine

t) Euroopa Liidu lepingu artikli 36 kohaselt tuleks Euroopa Parlament kaasata suuniste rakendamise hindamisse, mis peaks toimuma hiljemalt kolm aastat pärast suuniste jõustumist; hindamine peaks põhinema analüüsil, milles käsitletakse ELi vastuseid usu- ja veendumusvabaduse rikkumise konkreetsetele juhtumitele kolmandates riikides; Euroopa Parlamenti tuleks korrapäraselt teavitada murettekitavatest valdkondadest või sündmustest, millest ELi delegatsioonid on teada andnud; parlamendi vastavad komisjonid peaksid saama üksikasjalikku teavet;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ning teavitamise eesmärgil komisjonile.